

dr. Štveraka prepeljati. Ideja ni bila napačna, kajti dr. Štverak je priznan zdravnik in je ministrstvo najbrž hotelo, da bi tudi že precej preluknjane cevi tako dobro »poflikal«, kakor poflika obrezanega fanta, kadar se po končanem nastopu ves krvav pri njem oglasi. Kako se bo brizgalnam dalje godilo, ne vemo, zanima nas pa usoda gledališča, ki se bo, kakor znamenja kažejo, že četrtič iz zborovalnice spremenilo v liberalno čitalnico. Pri št. 509 je namreč upravno sodišče prepovedalo čitalnici dvorano sezidati in tako je ta zadeva za občino definitivno končana, ni pa končana za čitalnico, ki nima dvorane ne prostora za oder. Dobro ministrstvo je torej zopet priskočilo na pomoč in dovolilo čitalnici uporabo (gledališke) dvorane za igre, socialnim demokratom pa za shode; ker imata pa obe stranki vsaka svoj oder, bodo enega začasno pod magazin spravili in vprašanje bi bilo zopet za nekaj let rešeno, ako bi socialni demokratje to s svojim odrom dovolili; ker se pa protivijo, se bo spor nadaljeval, naša stranka bo pa imela brezplačno zabavo, ker je to komedijo že šest let naprej napovedovala in si pri tem sama sebi pri Didiču lepe prostore omislila. Iz vsega pa sledi žalosten nauk, kam bi Idrija prišla, ako bi v vseh stvarah imeli zadnjo besedo liberalci, socialni demokratje in slavno ministrstvo za javne posle.

to seveda le tam doznati, kjer beležijo, koliko časa žive abstinenti in neabstinenti. To beležijo že desetletja nekatere velike angleške zavarovalnice za življenje, ki so seveda zelo interesirane, da doženejo, koliko časa povprečno zavarovanci žive in ki že desetletja ločeno zavarujejo abstinente in neabstinente. Na Angleškem je namreč na milijone abstinentov. Zavarovalnica »Sceptue Life Association« je izdala tozadevno statistiko od leta 1884. do leta 1912. V splošnem oddelku je na 3610 pričakovanih smrtnih slučajev dejansko umrlo 2871, 79% zavarovancev, v abstinent-splošnem oddelku je na 3610 pričakovanih smrtnih slučajev odpadlo le 1316, to je 52 odstotkov. Položaj abstinentov je torej za 27 odstotkov ugodnejši kakor položaj neabstinentov. Umevno je zato, da zavarovalnice popuščajo neabstinentom do 15 odstotkov in še dobre kupčije napravijo.

Koliko ljudi biva v Evropi. Koncem leta 1910 je stanovalo v Evropi 433.900.000 prebivalcev, in sicer v Rusiji 117, v Nemčiji 64, v Avstro-Ogrski 51, v Veliki Britaniji 45, v Franciji 39, v Italiji 34, v Španski 19, v Belgiji 7, v Rumuniji 7, v evropski Turčiji 6, v Nizozemski 5, v Portugalski 5, v Švedski 5, v Bulgariji 4, v Švici 3, v Srbiji 2, v Danski 2, v Grški 2 in v Norveški 2 milijona prebivalcev.

Izdajatelj: Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk »Katoliške tiskarne«.

Okno v svet.

Strašen požar uničil več tvornic. Dne 20. m. m. popoldne je izbruhnil požar za zahodnim kolodvorom v Budimpešti, kjer stoji več tvornic. Požar se je strašno hitro širil in popolnoma uničil dve tvornici, eno pa deloma. Goreti je pričelo v Polagyjevi tvornici pohišta. O požaru so takoj obvestili požarno brambo in ogroženo sosedno tvornico, a medtem je že gorela Wertheimova tvornica za izdelovanje liftov. Omejili so se nato zgolj, da preprečijo razširjenje požara, a vnela se je še tudi sosedna tvornica, ki so jo pa deloma ohranili. Nevarno ranjen je bil en ognjegasec.

Pijančevanje okrajša življenje. Znano je, da alkohol škoduje človeškemu organom in da povzroča alkohol veliko boleznih. Domneva, da tisti, ki alkoholnih pijač ne uživajo, več časa žive, je torej dobro podprta. V številkah se da

Koroško! CELOVEC! Koroško!

Edino slovensko narodno podjetje!
Hotel TRABESINGER v Celovcu
Velikovaška cesta št. 5.

Podpisana voditeljica »Hotela Trabesinger« se vljudno priporoča vsem velecejenim slovenskim in slovanskim gostom, ki prenočujejo ali več časa ostanejo v Celovcu.

V hotelu se dobe lepe, snažne sobe po primerni ceni; nudi se izborna kuhinja in zajamčeno pristna in dobra vina iz slovenskih gor. Na razpolago je tudi kegljišče poleg senčnatega vrta. V hotelu Trabesinger dobite vsak dan, posebno pa v sredah, prijetno slovensko družbo.

Slovinci, ustavljajte se samo v edino slovenski narodni gostilni »Hotel Trabesinger« v Celovcu, kjer boste vedno dobro postreženi.

Za mnogobrojen obisk se priporoča voditeljica hotela

Leon Alojzija.

Trajno delo dobi

več sto delavcev in delavk
v starosti od 16. do 42. leta
pri podjetniku **A. Šuligoj**,
premogokop v Trbovljah, Štajersko.

Plača za moške na dan 3 K do 3 K 30 vin.,
v akordu tudi 5 K in več.
Plača za ženske na dan 2 K do 2 K 30 vin.,
v akordu tudi 3 K in čez.

**Delo je vzunaj in traja
10 ur na dan.**

Tovarne za asbestskrilj „ZENIT“
družba z o.m. zav. **Mor. Žumberk**
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski material
Zastopnik: **ZAJEC & HORN**, Ljubljana, Dunajska cesta 73

A. ŽIBERT, Ljubljana
Prešernova ulica
priporoča svojo
**veliko zalogo čevljev do-
mačega izdelka**

Solidno izdelane
**dežnike in
solnčnike**
priporoča
po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.
F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih roboev, ovrat-
nikov, zavrtnic, volne, bombaža, su-
kanca itd.
Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

Pozor, slovenska delavska društva!
Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini
Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in moška
oblačila.
Postrežba poštena in zanesljiva.

*Pravi Franck's kavnim mlinčkom
najbolji pridatek za kavo!*

sl ba y 2806, 1:111 A 6

Tovarniška znamka.

§ 20. zakona z dne 26. decembra 1893 (drž. zak. št. 193), ki določa, da morajo stavbinski, tesarski in zidarski mojstri napraviti napis s svojim imenom in priimkom in zaznambo svojega obrta pri vseh stavbah, katere vršijo.

Ako obrtnik rabi v zaznambo svojega obrta svoje ime, posluževati se mora polnega imena in priimka, razun tedaj, kadar je za okrajšavo imena upravičen vsled vknjiženja firme v trgovski vpisnik (register). Glej § 49., točka 4., o. r.

V slučaju, da se je dal obrt v zakup, se mora, ako se sploh rabi kako ime pri zunanji zaznambi obrtovališča ali stanovanja, vselej rabiti ime zakupnika. (Min. ukaz 18. jul. 1890, št. 7289.)

V slučaju, da je obrtno oblastvo kaznovalo obrtnika zavoljo protizakonite zunanje zaznambe, more se le-ta pritožiti na drugo inštanco, dalje pa ne več (§ 146. in 150. o. r.).

V svrhu reklame daje dalje § 44. o. r. obrtnikom pravico, da se smejo posluževati razun zunanje zaznambe tudi drugih sredstev, da napravijo obrt bolj znan pri občinstvu. Med ta sredstva so zlasti šteti oznanila po časnikih (inserati) in poulična naznanila (plakati), ki se smejo prilepljati po cestah in drugih javnih krajih sicer brez uradnega dovoljenja, toda samo na prostorih, ki so v to določeni od oblastva. Istotako se smejo brez uradnega dovoljenja razdajati med občinstvo naznanilni listki obrtne vsebine.

§ 45.

Dolžnost, zglašati firmo, da se vpiše v trgovinski vpisnik (register), je uravnana s trgovinsko zakonitimi predpisi in nje se ne dotika ta zakon.

V katerih slučajih mora obrtnik prijaviti svojo firmo trgovinskemu sodišču, da se vpiše v trgovski vpisnik ali register, to določajo predpisi trgovinskega zakonika. Iz § 7. uvodnega zakona za trgovinski zakonik je razvidno, da se oni obrtniki, ki se ne morejo smatrati za trgovce, ne morejo siliti, da bi morali vpisati svojo firmo v trgovski vpisnik.

Kot trgovci se smatrajo po čl. 4. trg. zak. one osebe, ki se v smislu tega zakonika po obrtno bavijo s trgovinskimi opravili.

Svojo firmo morajo vpisati trgovci, ki plačujejo enoletnega državnega pridobitnega davka:

- a) v krajih z več nego 100.000 prebivalci najmanj 120 K;
- b) v krajih z več nego 10.000, toda manj kakor s 100.000 prebivalci, vsaj 80 K;
- c) v krajih z manj kakor 10.000 prebivalci 50 K.

takega obrtovanja in odloči, je-li za dotični slučaj treba posebne obrtne lista.

Vsi oni obrtniki, ki imajo pravico prodajati zlatnino in srebrnino (zlatarji, srebrarji, urarji, optiki, pozamentniki i. dr.) morajo naznaniti svoje obrtovanje, morebitno izpremembo obrtovališča ali opustitev obrta pristojnemu puncevalnemu uradu.

Vsakdo, ki se bavi s prodajanjem sladkorja ali se bavi z obrtom, v katerem se uporablja sladkor, mora 14 dni pred pričetkom to naznaniti finančnemu oblastvu (§ 27 zakona z dne 20. jun. 1888, drž. zak. 97). — Ako nastopi kaka prememba v osebi takega obrtnika, mora novi podjetnik naznaniti prevzetje obrta vsaj 48 ur pred prevzetjem. (Ukaz fin. min. 1. jul. 1891, drž. zak. št. 94.)

§ 40.

Podružnice in zaloge.

Ako hočejo obrtniki poleg glavnega obrtovališča napraviti podružnice ali zaloge (katerim pa ni prištevati skladišč in drugih, samo v shrambo blaga služočih prostorov), morajo to vedno prijaviti, ako gre za svobodne ali rokodelske obrte, obrtnemu oblastvu, imenujoč stojališče podružnice ali zaloge. To je prijavitelj obrtnemu oblastvu glavnega obrtovališča, kakor tudi obrtnemu oblastvu stojališča podružnice ali zaloge.

Pri koncesioniranih obrtih je v teh primerih treba dobiti posebno odobrenje obrtnega oblastva, in sicer, kadar gre za obrte, katere poделiti je pristojno višje oblastvo, tistega višjega oblastva, v čigar upravnem področju bo podružnica ali zaloga, v vseh drugih primerih pa obrtnega oblastva stojališča podružnice ali zaloge. V vsakem primeru pa je prijavitelj to tudi obrtnemu oblastvu glavnega obrtovališča.

Ako z ozirom na nameravano napravo podružnic ali zalog obstoje take okoliščine, katere v zmislu tega zakona ne dopuščajo, da bi se izročil obrtni list (§ 13), oziroma, da bi se podelila koncesija (§ 22), naj oblastvo stranki prepove napraviti podružnice ali zaloge in naj ji da na znanje zadržke.

Razen tega naj oblastvo tudi tukaj, če gre za napravo novega obrtovališča, postopa po določilih tretjega poglavja.

Pri onih obrtih, za katerih nastop zahteva zakon posebno sposobnost, ni treba v slučaju ustanovitve podružnice še enkrat dokazati sposobnosti, ker se je to zgodilo že tedaj, ko je podjetnik prijaval glavno podjetje.

Ako obrtno oblastvo ne dovoli otvoriti podružnice (zaloge) in

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Sladni čaj-zajtrk!

Kri! 50% prihranka in okusen zajtrk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin. Moč! Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 109, Zdravje! Josefstädterstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe. Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
samošljivo potovati naj se obrnejo
na
Simona Hmetek
v Ljubljani Kolodvorske ulice 28.
Kotkova ulica Pojasnila daje se brezplačno.

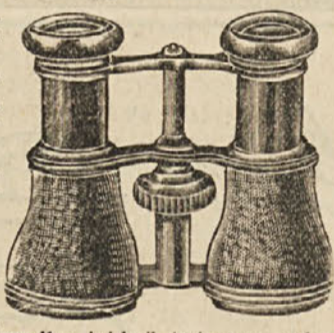
FR. P. ZAJEC, Ljubljana

Stari trg št. 9.
Izprašani optik.

Zalagatelj c. in kr. armade, c. in kr. vojne
mornarice, c. kr. domobrancev itd.

Največji optični zavod.

Prvi specializirani za očala in ščipalnice, narejene strogo natančno po naročilu in zdravniških predpisih. — Nadalje pripravim svojo veliko strokovnjo izbirno nabavsko pravilno izdelanih toplomerov, zrako-merov, daljnogledov vseh vrst, kakor Zeiss, Bausch, Goerz itd. Vsa popravila izvršujem v s ohi lastni po najnovejšem sistemu z električnim obratom urejeni delavnici in je ogled iste mojim cenj. odjemalcem vsak čas dovoljen. Bogata zaloga najboljših ur, zlatnine in srebrnine. Zahtevajte cenik.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc

Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi posušujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potjenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljeno sredstvo, steklenica 20 v.
Tpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, steklenica 1 krono.
Železno vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Zdravniško priporočeno zdravilno sredstvo:

BIOGLOBIN

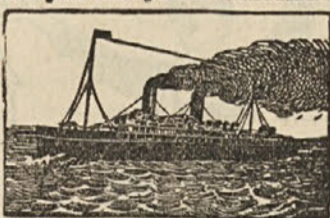
Kri tvoreča pijača izvrstnega okusa.
Odlično krepljeno sredstvo za mlade in stare.
V steklenicah po K 3-50 in K 2- v vsaki lekarni. — Glavna zaloga za Kranjsko:

Mr. R. Sušnik

lekarna „Pri zlatem jellenu“
Ljubljana, Marijin trg.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni!
iz Havre v
New-York

francoska prekmorska družba.
Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linijo iz Havre v New-York in listke za povratek iz Amerike v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačna pojasnila daje samo **ED. ŠMARDA**
potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18
v hiši „Kmetске posojilnice“.

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Av gust Dre lse, Ljubljana

Mnogokrat odlikovana.

Priporočajo se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na
štedilna ognjišča in peči

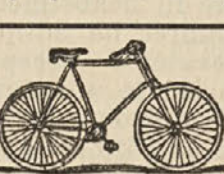
preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem, samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustrirani ceniki na razpolago.

IVAN JAK IN SIN v Ljubljani,

Dunajska cesta 17

priporočajo svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in šivalnih strojev

= za rodbino in obrt. =

Naiboliša, najsigurneja prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilike, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4³/₄ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4-75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.

torej ne izda obrtnega lista, oziroma koncesije, mora o tem podjetnika obvestiti in mu povedati zadržke. Proti tej odklonitvi sme podjetnik vložiti priliziv tekom 6 tednov (§ 146. o. r.).

V slučaju, da bi imela podružnica (zaloga) lastnosti, našete v § 25. o. r., oziroma ako bi spadala med podjetja, navedena v § 27. o. r., treba je poprej oblastvenega odobrenja obrtovalnice po določbah III. poglavja obrtnega reda.

§ 41.

Obrtovanje zunaj stojališča.

Obrtniki smejo tudi zunaj občine svojega stojališča izdelke svojega obrta kamorkoli pri obrtnikih, ki smejo na prodaj imeti take izdelke, v komisijo dajati, naročnikom pošiljati in povsod opravljati naročena dela.

§ 42.

Za izvrševanje dimnikarskega obrta more politično deželno oblastvo iz ozirav požarne policije, zaslišavši zadrugo, ako obstoji za ta obrt, in občinske zastope, odrediti omejitve po okrajih, ki pa praviloma ne smejo segati preko mej enega političnega okraja.

Enako omejitve more v potrebi politično deželno oblastvo odrediti iz zdravstveno-poličijskih ozirav, zaslišavši prizadete zadruge in občinske zastope, tudi glede obrtov onih, ki trebijo kanale (greznice) in glede konjedercev.

Posledica takih omejitev je, da smejo v vsakem omejenem okraju le tisti obrtniki dotične kategorije izvrševati taka dela, ki imajo svoje stojališče v tem okraju. Toda v nujni sili se smejo dimnikarji, trebilci kanalov in konjederci pozvati na pomoč tudi izven njihovih okrajev.

Politično deželno oblastvo more, zaslišavši zadrugo, kjer obstoji, in občinske zastope, odrediti, da se izpremeni ali odpravi taka omejitev po okrajih, ne da bi prizadeti obrtniki imeli zaradi tega pravico do kake odškodnine.

Obrtnik ima torej pravico naročnike zakladati z blagom svojega obrta, naročena dela povsod izvrševati in izdelke svojega obrta dajati v komisijo (poverjenstvo) takim obrtnikom, ki smejo imeti enako blago. Glej tudi §§ 37. in 59.—60. b) o. r.

Po čl. 360. trg. zak. je komisionar (poverjenec) ista oseba, ki po obrtnu v svojem imenu sklepa kupčije na račun svojega komitententa (naročbodajavca). Vsled kupčij, katere sklene komisionar s tretjimi osebami, dobi samo on pravice in dolžnosti. Med naročbo-

dajavcem in tretjo osebo ne nastanejo iz tega nobene pravice in dolžnosti.

Od pravila, povedanega v § 41. o. r., se lahko napravi izjema pri dimničarskih in konjeaderskih obrtih in pri obrtih onih, ki trebijo smradotoke. Na predlog občinskega zastopstva v večjih mestih sme namreč politično deželno oblastvo ukreniti, da se vsakemu takemu obrtniku odkaže za izvrševanje obrta poseben del mesta, in da drugi obrtniki iste vrste ne smejo obrtovati v tem delu. Te omejitve pa veljajo le za dotično mesto; v drugih krajih, kjer ni take omejitve, smejo vsi taki upravičeni obrtniki izvrševati svoje opravilo.

§ 43.

Preselitev.

Pri vseh obrtih naj se preselitev v kraj, ki leži izven občine, dosedanjega stojališča obrta, smatra za ustanovitev novega obrta, vendar naj se vnovič ne zahteva dokaz strokovne usposobljenosti, ki je predpisana v nekaterih obrtih.

Kadar hoče obrtnik premestiti stajališče svojemu obrtu v drugo politično občino, mora prijaviti to v smislu §§ 11.—14. o. r. onemu obrtnemu oblastvu, v katerega okraju se bode obrt vršil po premestitvi, ker se premestitev smatra za ustanovitev novega obrta. Dokaz sposobnosti se v tem slučaju lahko opusti.

§ 44.

Vnanje oznamenilo.

Obrtniki imajo dolžnost posluževati se primernega oznamenila na svojih stalnih obratovališčih ali stanovanjih ter imajo pravico še z drugimi pomočki na znanje dajati svoj obrt.

Obrtnik ima dolžnost, da rabi primerno zunanjo zaznambo svojega obrta. Kakšna zaznamba da je primerna, to se sodi pri različnih obrtih različno, kakršen je ravno dotični obrt. Na vsak način pa se zahteva, da zaznamba odgovarja resničnim razmeram. Zaznamba kakega obrta kot tovarna, dasiravno se delo ne vrši po tovarniškem redu, bi torej ne bila dopustna.

Navadno se obrt zaznamuje z napisom, ki obsega obrtnikovo ime in priimek in njegov posel. Rabijo se pa tudi druge zaznambe, n. pr. pri gostilnah ostružki ali smrekove vejice, pri brivnicah posebne medenice, dalje je pri nekaterih obrtih navadno, da se izpostavlja blago v oknih itd.

Po § 44. o. r. ni obrtnik dolžan, da bi moral rabiti v zaznambo svojega obrta svoje ime in priimek. — Izjemo od tega pravila dela